

Muligheter og konsekvenser ved finsk og svensk medlemskap i NATO

Finland er nylig blitt medlem i NATO og Sverige blir sannsynligvis snart medlem. Betydningen for Norge er det all grunn til å tenke igjennom. I en nordisk kontekst innebærer det at Norge blir en transitt land for eventuell innsetting av NATO styrker i Finland og Sverige. Det samme blir det for større øvelser.

Norge som transitt land for øvinger og eventuelle operasjoner i Finland og Sverige vil få konsekvenser for næringslivet, kommuner, staten generelt og Forsvaret spesielt.

For næringslivet skapte øvelse Trident Juncture høsten 2018 mange oppdrag og god inntjening for det lokale næringsliv. Øvelsen viste tydelig behovet for et sterkt sivilt og militært samarbeid og det å ha god norsk evne til å ivareta rollen som vertslandsnasjon for utenlandske avdelinger.

Utfordringen med det finske og eventuelt svensk medlemskap er at man på norsk side må stå for tilrettelegging ved å stille nødvendige arealer og infrastruktur til disposisjon for øving og samtrening av styrker i grenseområdene og i tilknytning til militære etablissementer.

Som transittland for NATO styrker vil det derfor være behov for å forbedre kommunikasjonslinjene mellom Norge, Sverige og Finland. Fortrinnsvis europaveiene og jernbanestrekningene helt fra mulige innsettingsområder for allierte forsterkninger fra sjøen til havner i Norge og videre østover. I tillegg vil det være viktig for beredskapen at jernbanestrekningene mellom Trøndelag og Østlandet styrkes enten med dobbeltspor eller passeringspunkter slik at tog i motgående retning kan passere hverandre på en sikker måte.

Forbedring av kommunikasjonslinjene øst/vest i grenseområdene vil være meget viktig og her vil en opprusting av fylkesveiene være avgjørende. Det er bare E-16 ved Kongsvinger, riksvei, RV2 ved Magnor og RV25 Hamar, Elverum og Trysil, som krysser grensen i gamle Hedmark fylke. Alle de andre viktigste grenseovergangene er fylkesveier. Innlandet fylkeskommune er den største veieier etter Staten. Det er ca. 6800 km med fylkesveier i Innlandet. Mange av disse er omkjøringsveier for Riksveiene og Europaveien i Innlandet, men er ikke rustet for å overta oppgavene.

Tilrettelegging for mottak, samtrening og øving av styrker i grenseområdene blir nødvendig og vil ha stor betydning for lokalt næringsliv. Næringslivet må derfor i sterkere grad bli en del av samfunnssikkerheten kobles inn som en aktør og ha en viss form for beredskap i forhold til innsetting av NATO styrker i våre naboland.

Kommuner, fylkeskommunen og staten må bidra til en mer helhetlig tilnærming til nasjonal sikkerhet og forsvar. Det innebærer at evnen til å tenke strategisk, langsiktig og på tvers av sektorer i sikkerhets- og beredskapsarbeidet på alle nivå blir viktig. Forbedring av kommunikasjonslinjer og tilrettelegging i grenseområdene for samtrening er bare et av mange eksempler på områder som kan forbedres og som har behov for en større bevisstgjøring og handling. Et av de viktigste tiltak vil være å involvere næringslivet i sikkerhet- og beredskapsarbeidet på alle nivå.

Rammene for næringslivets rolle må legges av regjeringen ved berørte departementer. Lokalt næringsliv inviteres til dialog og vurderinger av sin rolle der Norge blir brukt som transittland i eller gjennom Innlandet.